

wych, zmniejszenia radioaktywności i pochłaniania hałasu, miejsce wypoczynku i renowacji sił człowieka;

— walory estetyczne lasów i ich środowiska.

W artykule drugim omówiono:

— pojęcie „ekonomiki” i obiektywnych praw ekonomicznych w socjalizmie;

— wykorzystanie ziemi w gospodarstwie leśnym, jako jednego z głównych środków produkcji;

— zapas masy drzewnej na pniu jako środka produkcji; metody określania jakości drewna (wg wzoru prof. Sudaczkowa), oraz wskaźniki jakości, jako dane wyjściowe do pieniężnej oceny zapasu i przyrostu masy drzewnej;

— środki trwałe, ich strukturę i udział w procesie produkcji;

— środki obrotowe, ich obieg w procesie produkcji oraz potrzebę lepszego wykorzystania;

— wydajność pracy oraz drogi jej ciągłego, systematycznego wzrostu przez mechanizację, naukową organizację produkcji na bazie zgodności z prawami przyrody, pełniejsze wykorzystanie maszyn i urządzeń technicznych;

— kadre gospodarstwa leśnego oraz związaną z nią politykę płac;

— planowanie gospodarki leśnej, w tym: ekonomiczne podstawy, systemy oraz główne etapy prac planistycznych;

— koszty własne produkcji leśnej oraz drogi ich obniżenia;

— politykę cen w powiązaniu z rachunkiem gospodarczym;

— system finansowania g. l., charakterystykę planu finansowego i jego realizację.

Artykuł trzeci rozpoczyna się od ukazania celu i roli naukowej organizacji pracy oraz aktualnego stanu i perspektyw rozwoju tej dziedziny w g. l. W dalszej części omawiane są następujące problemy:

— techniczne normowanie pracy jako środek do sprawdzenia naukowej organizacji pracy;

— charakter, system i formy płac

oraz analizę płac, dodatków i warunków premiowania poszczególnych kategorii pracowników leśnych.

W ostatnim artykule omówiono:

— lasy o znaczeniu lokalnym, przekazywane kołchozom do bezterminowego i bezpłatnego użytkowania, prawa i obowiązki użytkowników, rozwój g. l. w tych lasach i ich rolę w ekonomice kołchozu.

W zakończeniu podano współczesne modele usprawnień zarządzania lasami kołchozowymi. Przedstawiono tu dwa modele organizacyjne zarządzania: międzykołchozowe g. l. w niektórych rejonach, jako nowy typ kooperacji oraz bezpośrednie zarządzanie przez kołchozy lasami tam, gdzie brak warunków dla realizacji pierwszej formy zarządzania.

Książka zasługuje na uwagę wszystkich, których te problemy interesują, a więc zarówno praktyków gospodarczych jak i pracowników naukowo-badawczych.

Książka stanowi ważny krok naprzód w dziedzinie scharakteryzowania ponad pięćdziesięcioletniego rozwoju radzieckiego leśnictwa w systemie socjalistycznej ekonomiki planowej.

Mirosław Nowakowski

THE FOREST INDUSTRY IN INDEPENDENT FINLAND (**Przemysł leśny w niepodległej Finlandii**). The Central Association of Finnish Woodworking Industries 1918—1968. Helsinki 1968. Wydawca: The Finnish Paper and Timber Journal, Publishing Co. Stron 198, tabel 4.

Z chwilą uzyskania niepodległości przez Finlandię w 1917 r. leśnictwo musiało dostosować się do nowych warunków polityczno-gospodarczych, zarówno wewnętrznego jak i zewnętrznych. Finlandia przekształciła się z kraju rolniczego w kraj przemysłowy. Przemiana

ta dokonała się i jest kontynuowana dzięki dochodom z eksportu produktów przemysłu drzewnego. Pomimo rozwoju innych gałęzi przemysłu (metalowy i inżynierski) leśnictwo zajmuje w dalszym ciągu główną pozycję.

Rok jubileuszowy Centralnego Stowarzyszenia Przemysłu Drzewnego Finlandii był okazją do opublikowania wymienionej w nagłówku pracy. Opracowanie przedstawia 50-letnią historię Stowarzyszenia oraz ocenę zjawisk, jakie zachodziły w tym okresie w polityce leśnej i drzewnej Finlandii.

Całość opracowania została podzielona na 9 części poprzedzonych wstępem. Autorami poszczególnych części są członkowie Stowarzyszenia reprezentujący elitę świata nauki, administracji i polityki.

Dwie pierwsze części podają historię i cele Centralnego Stowarzyszenia Przemysłu Drzewnego Finlandii oraz listę jego członków. Stowarzyszenie powstało 18 października 1918 roku i miało stanowić zabezpieczenie interesów przemysłu drzewnego.

W trzeciej części podano zasadnicze zagadnienia polityki leśnej Finlandii. Omówiono tu wpływ rewolucji przemysłowej na leśnictwo, strukturę własnościową, ustawodawstwo leśne, problem braku rąk do pracy w leśnictwie, politykę produkcji, pozyskiwanie drewna oraz politykę leśną w przyszłości.

Interesująca jest część czwarta dotycząca badań i rozwoju technicznego w przemyśle papierniczym. Fiński przemysł papierniczy zaczął się rozwijać w końcu ubiegłego stulecia. W 1916 r. wyprodukowano 140 tys. ton ścieru i 200 tys. ton papieru, a w 1967 r. — 3,9 mln ton ścieru i 2,4 mln ton papieru. Omówiono nakłady na organizację badań naukowych w przemyśle papierniczym,

mechanizację produkcji ścieru, papieru i tektury oraz założenia i program badań Fińskiego Instytutu Badań Ścieru i Papieru.

Część piątą poświęcono problemom przemysłu drzewnego, a więc tartaczniactwu, produkcji sklejk i tektury, stolarstwu i meblarstwu oraz tematyce i wynikom badań z tego zakresu w wyższych szkołach technicznych, jak również znaczeniu przemysłu drzewnego dla gospodarki kraju.

Leśnictwo i zmiany społeczne omówiono w części szóstej. Zwrócono tu uwagę na znaczenie źródeł energii naturalnej (wodospady i katarakty) dla rozwoju przemysłu leśnego i jednocześnie dla urbanizacji kraju.

W siódmej części bardzo szczegółowo omówiono problemy polityki handlowej Finlandii po II wojnie światowej. Leśnictwo i przemysł leśny w gospodarce światowej, miejsce i zadania Finlandii — to tytuł ósmej części, w której omówiono wzrost popytu na drewno przemysłowe i jego związek ze wzrostem liczby ludności, zasoby leśne świata i ich lokalizację, problem nakładów na pozyskanie drewna w Europie, zagadnienie światowej nadprodukcji papieru i perspektywy krajów rozwijających się. W jednej z tabel przedstawiono geograficzny podział zasobów świata i zużycie drewna.

Część dziewiątą, ostatnią poświęcono przeobrażeniom, jakie miały miejsce w okresie ostatniego dziesięciolecia w przemyśle drzewnym oraz zmianom na rynku krajowym i międzynarodowym.

W książce brak jest wykresów i map, które znacznie ułatwiłyby zrozumienie i porównanie pewnych zagadnień. Pomimo tego książka stanowi cenną i godną polecenia lekturę.

Halina Malara